

Motion till riksdagen 2017/18:3051

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M)**

Gårdsförsäljning av lokalproducerade alkoholhaltiga drycker med Skåne som försöksregion

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gårdsförsäljning av lokalproducerade produkter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra Skåne till försöksregion för gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra vingårdar och mikrobryggerier till ombud för Systembolaget och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I södra Europa är gårdsförsäljning av lokalt producerade varor en viktig del av landsbygdens näringsliv och intäkter. Även gårdsförsäljning av öl och vin har blivit ett naturligt inslag för besöksnäringen och turismsektorn. I Sverige kan lokala alkoholproducenter sedan 2008 sälja sina produkter på sitt närmaste Systembolag, men gårdsförsäljning är fortfarande inte tillåtet. Det finns inga formella hinder för att inte också Sverige ska kunna möjliggöra gårdsförsäljning av alkohol. Nu när närproducerat öl blivit en trend och fler mikrobryggerier öppnas i Sverige torde det vara naturligt att även öppna möjligheten för dem att sälja sina varor till kunden direkt, utan mellanhand.

Det finns idag cirka 50 stycken registrerade bolag med vinodling och av dessa har ett 20-tal produkter på Systembolaget AB. En handfull säljer dessutom sina produkter via näthandel och ytterligare en handfull säljer majoriteten av sitt vin via egna restauranger och konferensanläggningar. Några vingårdar har endast besök och provsmakning av sina viner, utan att sälja via Systembolaget eller restauranger.

Samtidigt som Systembolaget arbetar efter vissa miljömål för att minska klimatpåverkan infördes dock nya regler av Systembolaget rörande försäljning av produkter från lokala vingårdar. Det nya regelverket innebär att de mindre och lokala producenterna generellt måste transportera sina varor till Systembolagets centrallager i

Örebro av egen kraft – vilket driver upp fraktkostnaderna om man exempelvis är vinproducent i Skåne. Logistiken riskerar därmed att missgynna vinproducenterna i södra Sverige. I dag fraktas vinflaskor från exempelvis Kullabygdens vingård till Malmö och därefter vidare upp till centrallagret för att där lastas om, fraktas ner till Systembolaget på Väla i Helsingborg och där säljas. En onödig transportsträcka som både är negativ för miljön och den enskilde producenten.

Finland och gårdsförsäljning

I bland annat Finland bedrivs redan i dag gårdsförsäljning av alkohol. Likt Finland är Sverige med i EU. Likt Finland har Sverige ett statligt monopol på detaljhandel av alkohol (Alko respektive Systembolaget). Det som fungerar i vårt östra grannland under väldigt liknande förutsättningar fungerar rimligen också bra i Sverige. Nyligen presenterade den finska regeringen också ett nytt förslag till alkohollag som innebär att gårdsförsäljningen i Finland värnas. Bland annat medför den nya lagen att gårdsproducenter av vin och sahti (finsk enbärsöl) får behålla rätten att sälja sina produkter i anslutning till sin egen gård. Alko kommer dock ha kvar sitt detaljhandelsmonopol på alkoholförsäljning på produkter som innehåller över 5,5 volymprocent alkohol men via den nya lagen ger man samtidigt ett fortsatt undantag för gårdsvin, sahti och så kallad hantverksöl.

Vingårdar som ombud för Systembolaget

Svensk produktion av öl och vin utvecklas i snabb takt. Mikrobryggerierna och vingårdarna i Sverige växer så det knakar och intresset för drycker som producerats i mindre skala har ökat betydligt. Det skapar nya arbetstillfällen på landsbygden, men samtidigt upplever flera mindre producenter att det är svårt att komma med i Systembolagets sortiment på grund av de nya regler som har införts. Möjligheten att sälja sina egna produkter ger mindre producenter en grundtrygghet på samma gång som producenternas möjlighet att marknadsföra sina produkter ökar. Att svenska mikrobryggerier och vingårdar får sälja sina produkter på Systembolaget kan även göra att turism- och besöksnäringen stärks, något som i sin tur skapar fler jobb. Att göra vingårdar och mikrobryggerier till ombud för Systembolaget är ett helgarderat sätt att tillåta gårdsförsäljning utan att Systembolagets ställning ändras. Systembolaget har redan idag över femhundra ombud. Ytterligare några hundra gör varken till eller från för folkhälsan. Men det kräver att Sverige förändrar lagstiftningen så att ombud kan ha egna produkter i lager. På så sätt diskriminerar inte gårdsförsäljningen producenter från andra länder. De får också sälja sina produkter hos ombuden.

Systembolagets monopol behöver inte stå i konflikt med gårdsförsäljning. Om inte hotet mot Systembolaget bara varit ett svepskäl för rädsla för konkurrens finns inget hinder för en reform som tillåter gårdsförsäljning. Om den politiska viljan finns, kan konflikten kring gårdsförsäljning av vin och öl lösas utan att monopolet hotas. Annars närmar vi oss snart en punkt där det kan bli aktuellt med ett överklagande till EU-domstolen om då EU-kommissionen redan har meddelat att gårdsförsäljning av alkohol är förenligt med Systembolagets alkoholmonopol och att det därmed inte finns några EU-rättsliga hinder som omöjliggör att sådan försäljning införs.

Skåne som försöksregion för gårdsförsäljning av alkohol

Nyligen beslutade regionfullmäktige i Skåne att ansöka hos regeringen om att göra Skåne till försöksområde för gårdsförsäljning av öl och vin under tre år. Det är ett välkommet och naturligt steg. Bara i Ystadsområdet finns det tre skånska vingårdar: Köpingsberg, Backåkra och Ekesåkra och Skåne har ett gott klimat för vinproduktion. Genom närheten till Danmark och kontinenten har Skåne samtidigt goda möjligheter att enkelt erbjuda kombinationen turism med mat- och dryckesupplevelser där råvarorna är lokalt producerade.

Idag sker redan gårdsförsäljning av frukt, grönsaker och kött där människor enkelt kan besöka en lokal gård och köpa med sig färska och goda produkter. Utifrån detta torde det knappast vara orimligt för den som besöker en av de skånska vingårdarna att också kunna köpa med sig en lokalproducerad vinflaska. Därför är Skåne det naturliga valet för att bli en försöksregion för gårdsförsäljning av alkohol. Att öppna upp för gårdsförsäljning av alkohol ger nya arbetstillfällen, stärker den skånska turismsektorn och vitaliserar regionens attraktionskraft. Denna motion står samtliga moderata riksdagsledamöter från Skåne bakom.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Tobias Billström (M)

Anders Hansson (M)

Maria Malmer Stenergard (M)

Hans Wallmark (M)

Anette Åkesson (M)

Gunilla Nordgren (M)

Thomas Finnborg (M)

Olof Lavesson (M)

Ewa Thalén Finné (M)

Boriana Åberg (M)

Jonas Jacobsson Gjørtler (M)